

ПЦУ vs УПЦ МП: як ділитимуть Києво-Печерську Лавру по-новому

Читати на русском

Додати як бажане джерело в Google

ПЦУ vs УПЦ МП: як ділитимуть Києво-Печерську Лавру по-новому

7 січня на Різдво за юліанським календарем предстоятель Православної церкви України (ПЦУ) митрополит Епіфаній провів службу в Києво-Печерській Лаврі. Вона відбулася у головному храмі монастиря – Успенському соборі. Донедавна у ньому служити мали право лише представники Української православної церкви Московського патріархату (УПЦ МП).

Про те, чому Православна церква України отримала дозвіл на проведення святкової літургії 7 січня у Лаврі та чи вдасться УПЦ МП втриматись у її стінах, [пише](#) "Фокус".

Без права оренди: на вимогу суспільства

Храми та частина інших будівель Києво-Печерської Лаври, а вона умовно розділена стіною на нижню і верхню частини — національний заповідник, тобто належить державі.

Нижню лавру (там розташовані ближні та далекі печери) у 1988 році до тисячоліття хрещення Русі було передано Російській православної церкві — інших у Радянському Союзі просто не було (документи тоді підписав митрополит Київський та екзарх України Філарет (Денисенко), який через чотири роки виступив з ініціативою повного відокремлення Української церкви від РПЦ). Щоправда, не всю територію нижньої лаври було передано, а лише частково — з роками контроль над територіями розширювався. Унаслідок у 2013 році (тобто за часів уряду Миколи Азарова, до Революції Гідності) було підписано останній, безстроковий договір оренди. Відповідно до нього заповідник має право лише перевіряти стан пам'яток архітектури національного та місцевого значення.

На території верхньої лаври донедавна церковникам дозволялося проводити служби у відновленому в роки незалежності Успенському соборі та Трапезному храмі, зведеному наприкінці XIX століття. Інші будівлі комплексу — адміністративні та музейні. Термін дії оренди храмів верхньої лаври минув наприкінці 2022 року, і з 1 січня 2023 року держава вирішила її не продовжувати. 5 січня 2023-го року стало відомо, що комісія міністерства культури України завершила роботу з приймання-передавання Успенського собору та Трапезної церкви від Української православної церкви МП на території заповідника Києво-Печерська Лавра — державі. І хоча настоятель лаври — митрополит Павло (Лебідь), який мав підписати акт, не прийшов на останнє засідання комісії, у Мінкульті вважають, що передавання юридично відбулося.

Офіційна причина передавання — один із найважливіших релігійних об'єктів України та пам'ятка архітектури має перебувати під контролем держави. Про це сказав міністр культури і інформаційної політики Олександр Ткаченко.

Неофіційна — бажання зменшити вплив Московського патріархату та РПЦ в Україні та значно збільшений після початку повномасштабної агресії Росії запит суспільства на обмеження діяльності УПЦ МП. Після 24 лютого деякі священники та регіональні ієрархи цієї церкви публічно схвалювали вторгнення та навіть сприяли окупації. Наприклад, відомий випадок, коли настоятель храму в Лисичанську Луганської області передавав російській стороні інформацію про місце дислокації українських військ на території міста, а також у районі Северодонецька, за що був засуджений до 12 років позбавлення волі.

Саме через можливий вплив Росії на церкву в десятках храмів УПЦ МП восени-взимку 2022 року СБУ проводила обшуки. Зокрема й на території Київської Лаври. Причиною візиту стала скарга парафіян, що в монастирі під час служби звучить пісня зі словами: "Звон плывет, плывет над Россиею, пробуждается Матушка – Русь". Унаслідок таких перевірок СБУ опублікувала перелік церковників, які потрапили до списку санкцій РНБО. Серед них, зокрема, клірик УПЦ (МП), експедит Вадим Новинський та намісник Києво-Печерської лаври Павло (Петро Лебідь).

Інша річ — нижня лавра. Якщо у верхній церква лише використовувала храми, то в нижній обжилася — всі будинки і нині використовуються УПЦ МП. І не лише храми та знамениті лаврські печери, там відкрито семінарію, духовну академію, синодальні відділи та функціонує офіційна резиденція предстоятеля УПЦ МП митрополита Онуфрія. Крім того, там є келії, трапезна та готель. Кілька разів розпочиналися забудови, під час яких було частково чи повністю зруйновано об'єкти культурної спадщини національного значення. Наприклад, столична поліція з 2017 року розслідує факт будівництва та перебування без відома держави та погодження з ЮНЕСКО (яка з 1990 року входить до списку об'єктів всесвітньої спадщини) кількох будівель. Зокрема, воріт на територію ближніх печер і будівлі лікарні. А нещодавно стало відомо, що на стінах деяких храмів намісник Павло (Лебідь) зобразив ікону з власним зображенням. Сталося це не лише на верхніх хорах сучасного Успенського Собору у верхній лаврі, а й у нижній — в Академічному храмі 1696 року.

За словами міністра культури і інформаційної політики Олександра Ткаченка, попри безстрокову оренду, держава може переглянути договір про використання УПЦ МП монастирського комплексу в нижній лаврі. І це питання вирішуватиметься найближчим часом — після ревізії майна й інших перевірок.

Реакція Москви: "політика церковного мародерства"

В УПЦ МП на рішення про не продовження договору оренди храмів верхньої лаври та перевірок у нижній відреагували різко та назвали "політикою церковного мародерства".

"Залишається лише одне — почати вбивати священників, єпископів і вірян, а я бачу, що до цього йде", — такими словами 26 грудня намісник Києво-Печерської лаври митрополит Павло (Лебідь) звернувся до президента України Володимира Зеленського. Згодом він сказав, що 7 січня може статися "силове захоплення Успенського собору", тому що, за його інформацією від адміністрації музею, митрополит Епіфаній не має дозволу на анонсоване богослужіння. У Мінкульті це твердження спростували — договір укладено.

Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра вважається неформальною столицею східнослов'янського православ'я. Російська православна церква (та й російська влада) завжди декларувала, що вона — її духовний центр. Навіть попри те, що монастир був заснований під час князя Ярослава Мудрого, в XI столітті, тобто до заснування Москви та появи там церкви. Лавра останніми роками вважалася центром російського світу в центрі Києва — там велися служби старослов'янською мовою, монастир охороняли російські "козачки", а сам настоятель Павло (Лебідь) показово давав коментарі журналістам російською. Вже після проведення обшуків у Лаврі речник Кремля Дмитро Песков назвав події "війною України з Російською православною церквою".

Хоча в самій УПЦ МП свою приналежність до Російської православної церкви офіційно намагаються заперечувати, посилаючись на травневе рішення синоду, яке свідчить про повну незалежність церкви. Як каже релігієзнавчиня, докторка філософських наук Людмила Пилипович, "вони вичистили свій статут, прибравши звітти Росію, але Україну в нього не ввели".

Під загрозою заборони

Тим часом у Міністерстві культури кажуть, що храми верхньої лаври не передають у користування ПЦУ, попри те, що в грудні 2022 року Православна церква України вирішила утворити чоловічий монастир "Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра". Розташувався він через дорогу від Лаври — у Свято-Феодосіївському монастирі. У Лаврі, як і у храмі Софії Київської церкви, можна буде служити.

Що ж стосується УПЦ МП, то її доля в Україні поки що не відома. У 2022 році народні депутати кілька разів подавали до парламенту законопроекти про можливу заборону УПЦ МП або точніше — структур, які можуть бути пов'язані з Російською православною церквою. Але жодного з них так і не було розглянуто.

Віктор Єленський, нинішній керівник державної служби етнополітики та свободи совісті, каже, що заборонити існування церкви в Україні неможливо.

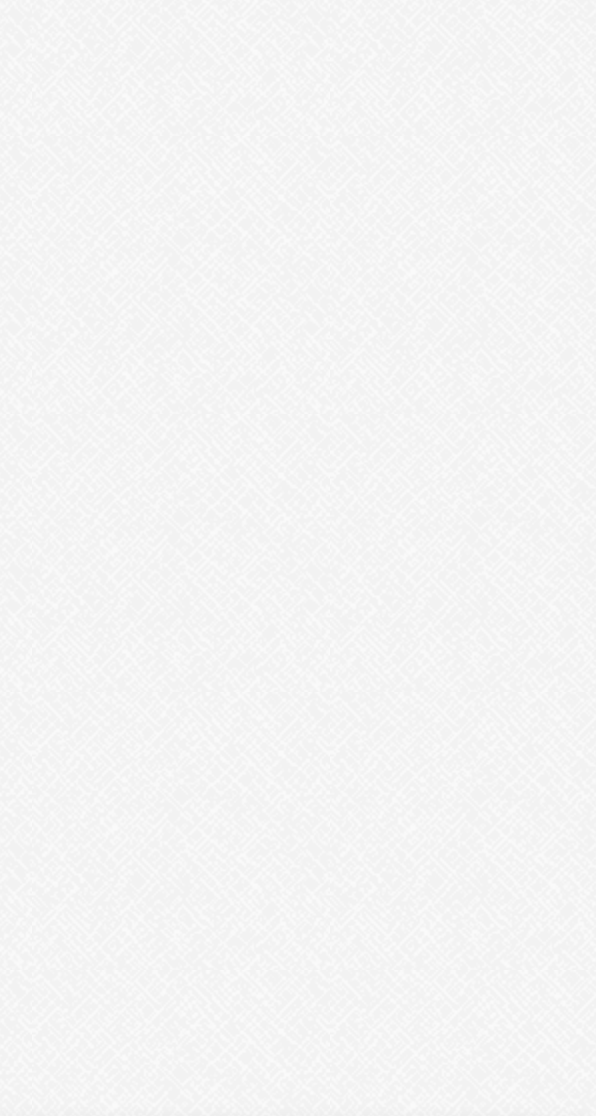
Причин цього кілька.

Перша — юридична. Церква не є юридичною особою, такою є кожна окрема громада, монастир, центр управління.

Друга — держава декларує, що церква відокремлена від неї, тому й усі заборонні закони не мають особливого сенсу (можна вносити лише зміни до Конституції, що під час воєнного стану неможливо).

Єленський зауважує, щоб упорядкувати роботу церкви, яку ідейно пов'язують з Московією, не треба вигадувати нові закони, а виконувати чинні. Наприклад, той, який зобов'язує релігійні організації, що мають центр у країні-агресорі, називатися відповідно до назви свого центру. Він нині не виконується — УПЦ МП відмовляється змінювати назву та вказувати свою приналежність до РПЦ. Частково причина в тому, що існує рішення розформованого Окружного адмінсуду Києва, яке дозволяло не перейменувати церкву. Але 27 грудня Конституційний суд України визнав відповідним Основний закон, згідно з яким Українська православна церква має змінити назву.

Поки що в УПЦ МП анонсували намір оскаржити рішення про продовження оренди храмів "верхньої лаври" у суді.

Важливі новини

17.08.2026

5 мільйонів доларів за дрони фірми з фейковим Ozempic: як «Стрим Техно» Конотопського уклала угоду з...

#БПЛА #дрони #Схеми

08.08.2026

Друг Василя Малюка, якого НАБУ підозрює у вимаганні 1 мільйона доларів, виявився учасником сходки ро...

#СБУ #Рудьковский #Малюк Василь

- Останні новини
- По дати

По переглядам

По коментарям
- 13:23

Російські війська обстріляли навчально-тренувальну базу «Чорноморця» в Одесі
- 13:19

Ринок життя в Києві заверив: покупці тікають у західні області, а оренда різко дорожчає
- 13:15

Сили оборони уразили Новокуйбишевський НПЗ у Самарській області РФ, — Генштаб ЗСУ
- 13:11

Застава як «кешбек»: у НАБУ розкрили нову схему легалізації незаконних грошей
- 13:06

2,8 тисячі доларів за громадянство для дітей: як суддя Бочаров два роки галуєму справу про хабар посадовця ДМС Сивохоня
- Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
- 13:00

«Дружба» із Симоньян і підтримка «Газпрому»: концерт Лободи у Вірменії обернувся скандалом
- 12:59

У Львові 25-річному чоловікові повідомили про підозру у вбивстві військовослужбовця ТЦК
- 12:53

Львівський ТЦК відреагував на вбивство військовослужбовця: «Смерть від рух своєю» — особливо цінніна й болюча»
- 12:50

На Закарпатті суд оштрафував водія за заниження вартості напівапричепта та конфіскував транспорт
- 12:44

НБУ заборонив шахрайський сервіс MONEY24/7: компанії працювали без необхідних ліцензій
- 12:38

У Херсоні російський дрон атакував поліцейських: загинув майор
- 12:32

ГСЦ МВС та «Асіо Банк»: чому за державні послуги українці змушені платити додаткові комісії
- 12:26

Чоловік Ірини Імдарі назвав розслідування НАБУ й САП «здогадками та чутками» й кинув слухавку
- 12:22

У Варшаві скрипалька з Миколаєва зіграла «Києве мій»: відео розчулило мережу
- 12:16

У Луцьку розгромили бус ТЦК: у мережі з'явилися нові відео
- 12:13

Після масованих атак пропонують скорочувати робочий день щонайменше на дві години
- 12:10

Київ на 90% готовий до опалювального сезону, — Кличко
- 12:05

На Одешині жінка випнала з мінімаркету працівників ТЦК, які намагалися мобілізувати чоловіка
- 12:02

Підобрані EUR.1 завадили збитків на 14,8 мільйона гривень: матеріали справи «Волпасу» передали прокуратурі
- 11:59

Павло Шербина намагається переестити ірровий бізнес із «Сенс Банку» до «Банку Альянс»
- 11:53

Сильна пожежа спалахнула на Київщині після атаки балістикою
- 11:47

США продовжили термін переговорів щодо продажу закордонних активів «Лукойлу»

Теги новин

COVID-19Агресія РосіїАтакиВійна

ВойнаВСУВторгненняДоналд

ТрампаДонбасДТПЗеленськийЗСУКиїв

КиївКоронавірусКорупція

Напад Росії на Українунападение

Росії на Українуокупанти

окупантиПорошенкоПутінРосія

РосіяСБУСШАУкраїна

УкраїнаЧПЕпідеміякоронавіруса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Доналд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

☐ Так, повністю зможе

☐ Частково зможе, але не відразу

☐ Ні, не зможе

☐ Це залежить від дій інших сторін

☐ Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування

Показати всі опитування на сайті

Теги: Песков ДмитрійМитрополит ПавелЗеленськийМосковский патриархатМінкультТкаченко Александр

Православна церкваКиївКиїв-Печерська ЛавраУкраїнаУПЦ МППЦУПравославна Церква України (ПЦУ)

Олексій Дем'яненко
РЕДАКТОР СТРИЧКИ НОВИН

🕒 09 січня 2023 г., 02:15

👁 Переглядає: 2771

💬 Коментарі: 0

РоздрукуватиНадіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

Політика конфіденційності

Facebook

Twitter

YouTube

RSS-підписка

Email-розсилка

Мобільна версія